

Mit. 18/1. kl 10⁰⁰

S T A R F S S K Ý R S L A

skógarvarðarins á Vesturlandi árið 1954.

1. Girðingar.

Á árinu var girt skógræktargirðing í Sauralandi í Helgafellssveit röskan 1 km. að lengd, en Sauravatn girðir á ca. 400 m svæði. Stærð landsins er um 15 ha., að mestu kjarri-vaxið og mjög vel fallið til skógræktar. Landið er í eign skógræktar ríkisins, og lagði skógræktin til girðingarefni, en Skógræktarfélag Stykkishólms annaðist vinnu við girðinguna fyrir skógrækt ríkisins, og framvegis mun Skógræktarfélag Stykkishólms planta í girðinguna á sinn kostnað, samkvæmt nánari fyrir-mælum þar um frá hálfu Skógræktar ríkisins.

Girðingin er ó þætt gaddavírsgirðing, bæði tréstaurar og járnstaurar notaðir. Allur frágangur vandaður.

Jafnaskarðsgirðing var mjög úr sér gengin og allir staurar ónýtir. Var hafist handa í sumar um endurbætur og mikill hluti girðingarinnar endurgirtur, eða nálægt 3 km. Einvörðungu voru notaðir járnstaurar en trérengrur. Þá var notað 5 þætt vírnet og gaddavírstrengur undir og ofaná.

Girðingarstæði er mjög vont og flutningar á girðingarefni erfiðir. Enn er endurgirðingu um Jafnaskarðsskóg ekki að fullu lokið, en mjög skifti um til batnaðar á vörzlu girðingarinnar síðari hluta sumars, þó verða erfiðleikar nokkrir á umbúnaði þar sem girðingin kemur í Hreðavatn, því vatnið

öll girðingarnar
hafa 3.2
hva?

fjarar mjög í þurkasumrum. Í ár var lokið við Húsafells og Kalmanstungugirðingar.

Í Dalasýslu var girt skógræktargirðing í Miðdalsgröf í Miðdalahreppi 2,5 ha. Þarna eru nálega einu kjarrleifarnar sem eftir eru í suðurhluta Dalasýslu, og á Fellsenda sem er næsti bær við Miðdalsgröf.

Skógræktarfélag Dalamanna annaðist framkvæmd verksins. Fyrirhuguð ~~var~~ stækkun næsta vor.

Í Botni í Dýrafirði var girt kjarrlendi, 10 ha. að stærð og var verkið unnið af skógræktarfélagi Vestur-Ísafjarðarsýslu er lagði fram alla vinnu og einnig nokkuð af girðingar-efninu.

Skógræktarfélag Borgfirðinga og U. M. F. Björn Hítala úr Hraunhr. girtu skógræktargirðingu á Hundastapa á Þórum til minningar um Jón Guðmundsson frá Hundastapa er var mikill áhuga- maður um skógrækt og var í síðustu skógræktarför til Noregs. Girðingin er um ^{1,5} ~~2~~ ha.

Einstaklingar hafa girt smágirðingar, en efnisskortur og dýrtíð á öllum sviðum torvelda slíkar framkvæmdir einstaklinga, er nokkru nemur. Viðhald girðinga er alltaf mikið, og er sauðhússkógar girðing gjörsamlega ónothæf, allir staurar ónýtir og vír lélegur. Ófremdarástand er á Búðahraunsgirðingu og hefir formaður Snæfellingafélagsins Ásgeir Ásgeirsson frá Fróðá þverneitað öllum skynsamlegum tillögum um framtíð þeirrar girðingar, en Snæfellingafélagið í Reykjavík ber ábyrgð á viðhaldi Búðagirðingar. Eigi verður lengur umflúið að gjöra nauðsynlegar ráðstafanir með valdi.

2. Gróðursetning.

Á vegum skógræktarinnar voru gróðursettar plöntur á s. l. vori er eftirgreind tafla sýnir:

Ösp.	Rauðgreni.	Pakinh Rana.	Lerki Heinola.	Arcangelssitka.lerki.	F. Bay Sitka-greni.	Con-tata-fura.	Skógarfura.	Bergfura.
Stálpastaðir 50	25000	5105	5610			62	4500	2000
Hvammur, Skorrad. 4.Th!	2000		1000		-1000		2000	
Jafnaskarðssk.		3100		-1000			3800	
Ymsar girðingar	500						2000	
Samtals.....	5000	8105	-6610	-1000	-1000	62	12300	22000

Á vegum ýmissa félagasamtaka og einstaklinga voru settar niður plöntur er hér greinir.

	Skógarfura	lerki	Rauðgreni.
Kaupfélag Borgfirðinga	44300	- 800	5000
Hofstaðagirðing	900		100
Sauraskógur	3000		
Hvammur í Dölum	4000		
Ormahlíð	1200		
Bjarkarlundur	1000		
Hólmavík	1000		
Samtals.....	55400	- 800	- 5100

Ytrafell 5000 plöntur .

Kristleifur, Húsafelli 3000 plöntur og *Anna*.

Friðrik Þorsteinsson eigandi Jafnaskarðs 5000 plöntur.

Auk þess er að framan greinir voru margir einstaklingar og félagasamtök er gróðursettu mikið, en nákvæmar upplýsingar Ytrafell, Fellistúnd, og. *Anna* 2.

lýsingar liggja ekki fyrir, vonandi berast skýrlur um það síðar. Þess má geta að í Mýra og Borgarfjarðarsýslum munu hafa verið gróðursett af félögum og einstaklingum um 80 þúsund plöntur á s. l. vori.

3. Græðireitur.

Úr græðireitnum við Hreðavatn voru afhentar þessar plöntur.

	Skógar fura 3/0	Birki 3/0.	Arcangelsk Birki 2/1.
Að Stálpastöðum	1000		1000
Í Jafnaskarðsskóg	3800		<i>Jafnaskarð</i>
Ýmsar girðingar	2000	1800	
Systkinareitur Reykholti	800		
Samtals.....	7600	1800	1000

Auk þess voru afhentar úr reitnum 5 þúsund garðplöntur, sitkagreni og birki.

Næsta ár mun fást úr reitnum 10-12 þúsund furur 3/0. Ennfremur erusáð með neð furuplöntum frá fyrra ári.

Þar sem ákveðið er að leggja reitinn niður hefir engin vinna verið framkvæmd þar umfram allra nauðsynlegustu hirðingu, og hún þá af skornum skammti, því fjárframlag til græðireits á þessum stað er ekki veitt. Engu var sáð í vor.

4. Skógarhögg.

Mjög mikið verk er á ári hverju að ryðja skógarkjarrið

í Stálpastaðahlíð og Hvammi í Skorradal, svo hægt sé að planta í landið. Þá hefir einnig orðið að grisja mikið í Jafnaskarðsskógi. Þótt töluverðum fjármunum sé varið árlega í grisjun fer því fjarri að nóg sé aðgert, og væri full þörf á að grisja ári áður en að plantað er í landið ef þess væri kostur.

5. Byggingar.

Skúrinn við Hreðavatn var stækkaður, og er þar nú sámlægt vistarvera fyrir 6-7 menn yfir stuttan tíma, því aðstaða til matreiðslu er erfið.

6. Laufgun. Fræfall.

Skógur laufgaðist um 20. maí og lauffall varð frá miðjum september. Fréar var afbragðsgott, og er mikið tjón að fræið skuli eigi vera hagnýtt enda þótt birkistofninn á þessum stöðum sé ekki fyrsta flokks.

7. Tíðarfar og vöður skógar.

Vetur frá áramótum mjög úrfellasamur, en snjóléttur, og jörð klakalaus að kalla. Á sumardaginn fyrsta gróðursetti ég 27 lerki plöntur í Jafnaskarðsskóg og var þá alstaðar klakalaust þar. Með sumri kom kuldakafli er hélst til 15 maí, en þá hlýnaði mjög og gréri fljótt. Júnímánuður var of þurviðrasamur fyrir nýgróðursettar plöntur, og fór þeim eigi fram sem vanta hefði mátt eftir hitanum. Tíðin í júlí og ágúst og fram yfir 10 sept. var góð, nægur raki oftast, enda döfnuðu plöntur vel. Í sept. gerði norðan stórviðri með fannburði miklum og var þá vetrartíð nokkra daga. Haustið var umhleypingasamt og snjóaði oft mikið, einkum framan af hausti. Jörð mjög klakalítill til áramóta.

365
235
130

8. Ferðalög og störf.

Ég var 235 daga fjarverandi í erindum skógræktarinnar auk þess vann ég í Jafnaskarðsgirðingu. Oft var ég á Stálpastöðum, Norðtunguskógi^{oft} Auk þess skrifaði ég mörg bréf, svaraði fyrirspurnum, bæði símleiðis og á annan hátt, og ennfremur hef ég haft framkvæmdir og reikningshald Skógræktarfélags Borgarfjarðar og mikil störf fyrir skógræktarfélag á Vesturlandinu.

Helztu ferðalög voru þessi: Hinn 6-7-8 febr. fór ég vestur í Stykkishólm á fund með skógræktarmönnum þar og mældi fyrir girðingunni í Sauraskógi, því ákveðið var að flytja efni á staðinn og byrja framkvæmdir hið allra fyrsta. Frá 11. marz til 2. apríl ferðaðist ég um alla Mýra og Borgarfjarðarsýslu og sýndi kvikmyndir á 12 stöðum, þar á meðal Hvanneyri, Reykholti og Varmalandi. Jafnhliða hélt ég fundi og talaði um skógræktarmál. Um 800 manns sóttu þessa fundi. Sýningarvélar fékk ég í héraðinu, en kvikmyndir hjá fræðslumálastjórninni og Ameríska sendiráðinu. 3 og 4 apríl fór ég með kvikmyndir vestur að Vegamótum á Snæfellsnesi og flutti þar erindi um skógræktarmál, fundur var fjölmennur. 9. maí fór ég vestur að Hvammi í Dölum samkvæmt ósk Skógræktarfélags Dalamanna. 15. og 16. maí fór ég norður í Strandasýslu og sýndi kvikmyndir á Hólmavík og flutti erindi um skógrækt. Um 200 manns voru á þeim fundi. Að fundi loknum kendi ég útplöntun og talaði við forráðamenn í skógræktarmálum. Ennfremur athugaði ég skógræktargirðingar og leiðbeindi um meðferð þeirra. 17. og 18. maí var ég í Stykkishólmi og Sauraskógi til leiðbeininga samkvæmt ósk skógræktarfélags Stykkishólms. 10. maí fór ég vestur að Ytrafelli í Dölum, kendi þar grisjunog athugaði girðinguna, en þar var fyrirhugað að planta í vor. 10. og 11. júní

fór ég ásamt 2 mönnum vestur að Ytrafelli og fékk þar fólk til að gróðursetja, kendi ég þar mörgum unglingum gróðursetningu. 17. jún. fór ég vestur í Dalasýslu og kendi útplöntun á Kvenna-brekku og Gröf í Miðdölum. Gróðursettar voru þennan dag um 4000 plöntur, fjöldi fólks var mætt. Um kvöldið flutti ég erindi. 20. júní fór ég vestur að Dönustöðum í Dalasýslu og athugaði samkvæmt ósk Skúla bónda þar, land fyrir skógrækt. 1-2-3-4. júlí var ég á aðalfundi Skógræktarfélags Íslands að Hallormsstað. 7-8-9-10. sept. fór ég um Vestfirði, kom fyrst til Ísafjarðar í flugvél, þaðan fór ég landleiðina til Patreksfjarðar og skoðaði helztu skógræktarframkvæmdir og hitti forráðamenn skógræktarfélaganna. Nánar um þessa ferð vísast til skýrslu um ferðina. 12. okt fór ég vestur í Dalasýslu í erindum skógræktarinnar. Auk þeirra ferða er hér greinir fór ég fjölda leiðbeiningarferða og eftirlitsferða um Borgarfjarðar og Mýrasýslu í vor ferðaáðist ég á milli vinnustaða og vann sjálfur eftir getu að gróðursetningu og lagfæringu girðinga, flutti efni og plöntur, annaðist aðdrætti handa verkafólki o.fl. Þá hef ég annast um gróðursetningu fyrir Kaupfélag Borgfirðinga, Snorragerði, Reykholt, Hvanneyrarskóla, Varmalandsskóla, Friðrik Þorsteinsson o. fl.

Þeir eru margir sem óska eftir leiðbeining um ^{um} ýmislegt er að skógrækt lýtur, og fer sífellt fjölgandi. Frá mínu sjónarmiði er þetta mjög eðlilegt, og ætti að vera okkur er við skógrækt vinnum, gleðiefni.

Áróður sá er hafinn var fyrir nokkrum árum fyrir framgangi skógræktarmála í landinu kemur best fram í áhuga fólksins fyrir aukinni leiðbeiningu og meiri fjárhagslegri aðstoð við skógræktarstörf. En því miðurfinnum við það bezt, sem eigum

að vinna meðal þessa fólks sem búið er að eggja til átaka í skógræktarmálum hve það reynist erfitt að standa við það sem lofað hefir verið í þessu máli. Það er ekki vandalaust fyrir skógarvörð að vera kallaður til ábyrgðar fyrir negu girðingarefni, nósum og góðum ódýrum plöntum og fleiru í því sambandi en vera svo með tvær hendur tómar. Þegar við andmælum ýmsu hjá fólkinu í þessum málum, dregur það fram blaðaumæli og vitnar í ræðu skógræktarmanna um þessi mál og bendir mér ofurkurteislega á að ég eigi að vita hvað sé sagt um plöntufjöldan og alla möguleikana sem fyrir hendi séu. Á þennan hátt afhjúpar fólk þó fávíska ^{minna} ~~skort~~ um eitt og annað í sambandi við framkvæmdir skógræktarmálanna. Það ^{þykki} ~~er~~ betur sjálft um plöntuframleiðsluna og alla möguleikana, heldur en ég sem starfsmaður skógræktarinnar. Og það hefir þetta allt eftir blöðunum ræðum og útvarpi. En samt veit ég þetta allt ofur vel. Ég veit að það hefir verið skortur á plöntum og girðingar-efni - og ég veit að fjárskortur er einnig hjá skógræktinni. Það er oft erfitt að vekja of mikinn áhuga og gefa of miklar vonir um árangur. Ef sá áhugi bilar sem þegar er vakinn í skógræktarmálum, verður erfiðara að vinna hann upp aftur.

Skógarvörðurinn
á Vesturlandi